

Povzetek razprave

Pojasnilo k zapisu razprave

V razpravi 4. Pravopisnega kolokvija je sodelovala tudi akad. prof. dr. Andreja Žele, ki ni želela objave posnetka razprave, zato organizator ne more objaviti posnetka tega dela razprave ali njenega dobesednega prepisa. V nadaljevanju so izjave povzete vsebinsko, brez dobesednega navajanja. Dobesedno pa so navedeni odzivi drugih sodelujočih, ki so pojasnjevali namen kolokvija, razmerje med javno razpravo in strokovno revizijo ter posamezna odprta vprašanja Pravopisa 8.o.

V razpravi je bilo odprto predvsem vprašanje, kako razumeti 4. pravopisni kolokvij: kot javno razpravo o predlogu pravil ali kot strokovni kolokvij, namenjen odzivu na nekatere javno predstavljene pripombe. **Andreja Žele** je opozorila, da je sama dogodek razumela kot javno razpravo in da člani Komisije za slovenski jezik v javnosti pri SAZU niso bili posebej povabljeni k pripravi predstavitev. Izrazila je tudi zadovoljstvo, da je bil kolokvij organiziran zaradi pripomb, na katere je očitno bilo vredno odgovoriti. Obžalovala je, da niso člani KSJJ pri SAZU dobili dodatne možnosti za pojasnila o svojih pripombah. Izrazila je stališče, da bi bilo treba bolj jasno razmejiti pravopisna pravila od stilističnih in zvrstnih pojasnil ter da uporabniki od pravopisa pričakujejo predvsem kratke, jasne in enoumne rešitve.

Tina Lengar Verovnik je opozorila, da dogodek ni bil napovedan kot javna razprava, temveč kot pravopisni kolokvij.

Monika Kalin Golob je poudarila, da je bil dogodek pripravljen kot odziv na javno predstavljene pripombe KSJJ pri SAZU: »Andreja, vi ste dali input, vložek v to, da se je to danes zgodilo. To je bil odgovor na to predstavljanje javnosti.«

Tina Lengar Verovnik je dodala, da so bile pripombe iz izjave KSJJ obravnavane nesorazmerno obsežno glede na celoto javne razprave: »Ampak možnosti za predstavitev niso imeli tudi tisti, ki so prispevali drugih 3500 pripomb. Mi smo danes odgovarjali na veliko pripomb iz izjave, nesorazmerno veliko glede na 3500 pripomb.«

Kozma Ahačič je pojasnil, da razprava ni bila onemogočena in da bi bila možnost za predstavitev dana vsakomur, ki bi to željo izrazil: »Danes smo organizirali kolokvij, zato imamo tudi čas. Nihče ni omejil razprave. Mi smo pričakovali tudi določene prispevke članov SAZU in zato je vsak dobil tudi osebno poseben dopis, ne zgolj vabilo na SlovLitu. Do mene je prišla samo informacija, da ta-in-ta in ta-in-ta nima časa. Če bi kdorkoli povedal, da se želi oglasiti, bi lahko imel tudi s powerpointom. In glede na to, da smo štiri metre narazen, se da v teh štirih metrih tudi osebno to preveriti. To, da ni možna razprava, se negira že samo po sebi, ker je možna. Izvoli še naprej.«

V razpravi se je posebej odprlo vprašanje zapisa okrajšav gospodarskih družb. Ob pomisleku, da naj bi se pravopis pri tem ravnal po registrski oziroma uradovalni praksi, je **Tina Lengar Verovnik** pojasnila, da predlog ne pomeni uvajanja dvojnice, ampak ohranjanje obstoječega pravopisnega pravila: »Ne bomo ohranjali dvojnice. Jasno je bilo povedano, da

bomo ohranili pravilo, kakršno je, nobenih dvojnic, vendar to ne bo dovolj, če ne bomo poskušali prek sodelovanja s tistimi inštitucijami, ki pripravljajo pravna in druga zavezujoča besedila, to spraviti tudi v zakonske in druge akte.«

Andreja Žele je opozorila, da je ob imenih naselij treba upoštevati tudi zaselke, torej dele mest in krajev.

Marta Kocjan Barle je opozorila, da pripombe iz izjave niso nove, ampak so se v različnih oblikah pojavljale že v javni razpravi, zato so bile nekatere rešitve v predlogu namenoma dane v preverjanje: »Namreč stvar je v tem, da te pripombe, konkretne, ki so tam, niso nekaj novega. Mnogo teh pripombe je tako in tako znanih že od ne vem katerega leta. To smo tudi prikazovali in se te pripombe tudi z vašimi pokrivajo. In zato smo mi povedali, da bodo dvojnice. Zakaj so bile dvojnice? Testiralo se je teren, ali so pripravljeni sprejeti določeno. Če jih niso, bodo odpravljene. Torej tudi te vaše pripombe niso nekaj, razen okrog teh priimkov, ko imate pomisleke, pa mogoče zemljepisna imena. Saj je bila brošura izdana, kjer je recimo Marko Snoj predlagal vse z veliko začetnico napisano.«

Helena Dobrovoljc je kot vodja delovne skupine opozorila, da so bili vsi trije člani KSJJ kot člani širšega sestava Pravopisne komisije že vključeni v obravnavo poglavja o mali in veliki začetnici ter da so bile njihove pripombe tedaj evidentirane, če so jih podali, in večinoma upoštevane:

»In ti in Marko Snoj in Marko Jesenšek ste bili seznanjeni s poglavjem o mali in veliki začetnici, poslali ste svoje pripombe, te pripombe so bile upoštevane in so evidentirane takrat, ko je to poglavje nastajalo, tako da je za nas bilo veliko presenečenje, da se na ta način nastopa pred javnostjo, ko smo vendarle kolegi in bi lahko stopili skupaj in rekli, še nečesa sem se spomnil ali pa zdaj pa sem kot član pravopisne komisije tukaj ugotovil še tri nove nedoslednosti, ampak se je ubralo drugačno pot, mobiliziralo komisijo na SAZU in s tem tudi javnost in s tem, mislim, naredilo veliko škodo institutu našega knjižnega jezika.«

Ob nadaljnjem očitku **Andreje Žele**, da je izraz »končna faza« premočan in da lahko ustvarja vtis, da so pravila že dokončna, je **Helena Dobrovoljc** pojasnila, da so ob poglavjih za javno razpravo objavljene tudi strokovne utemeljitve:

»Ob vsakem poglavju so izšle utemeljitve. To pomeni, da smo povedali, po katerih strokovnih delih se ravnamo, in te utemeljitve so tudi prosto in javno objavljene.«

Monika Kalin Golob je razpravo označila kot nesporazum, v katerem se sogovorniki ne slišijo več: »Dialog gluhih se temu reče, tako da nima smisla.«

Kozma Ahačič je nato poskušal razpravo umiriti in jo odpreti tudi za druga vprašanja: »Mogoče, ne slabe volje. Naprej. Bi imel kdo še kako pripombo, še kako vprašanje. Da ne bomo zaključili tako v napetosti.«

V sklepnem pojasnilu je **Helena Dobrovoljc** poudarila, da se redakcijski del nadaljuje, da so popravki in opozorila še vedno dobrodošli, vendar temeljnih smernic *Pravopisa 8.0* ne nameravajo spreminjati. Prav tako Uredniški odbor ne namerava organizirati večje število tovrstnih dogodkov, ker predstavljajo zastranitev od dela. Dodala je še, da se delovna različica pravil po javni razpravi nujno spreminja in dopolnjuje, pri čemer ostaja strokovna

odgovornost avtorjev, da sledijo konceptu, ki so ga razvijali več let: »Tukaj je tudi naša avtorska odgovornost, da sledimo temu, kar smo pravzaprav deset let tudi z znanstvenimi projekti in koncepti obljubljali, in to zagotavljamo.«

Javna razprava o pravopisu je potekala od 2019 do februarja 2026. Na besedilo *Pravopisa 8.0* smo v tem obdobju prejeli 3700 odzivov, zbrali vse potrebno raziskovalno gradivo in organizirali 12 javnih predstavitev, pogovorov in debat. Trenutno poteka faza končne redakcije, pri kateri bomo pregledali vse zbrane pripombe. Končno verzijo pravopisa skupaj s poenostavljeno kratko izdajo načrtujemo v začetku leta 2027. Temu bo sledila izdaja komentarjev, slovarski del (*ePravopis*) pa izhaja kot rastoči slovar v obliki letnih prirastkov in bo poenoten s končnimi rešitvami v pravilih.